

MATURITNÍ ZPRAVODAJ

CERMAT INFORMUJE O NOVÉ MATURITNÍ ZKOUŠCE

50
2019

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

třetí letošní vydání Maturitního zpravodaje je zaměřeno na zkoušku z předmětu český jazyk a literatura, která je pro všechny maturanty povinná a ke které se v řádném termínu jarního zkušební období 2019 přihlásilo 69 793 maturantů.

Písemná práce z českého jazyka a literatury se bude konat jako první z písemných zkoušek společné části, a to 10. dubna 2019. Didaktický test z češtiny pak budou maturanti konat 3. května 2019 ráno.

Věřím, že informace obsažené v tomto vydání Maturitního zpravodaje přispějí k úspěšnému absolvování maturitní zkoušky.

Michaela Kleňhová
ředitelka Centra pro zjišťování
výsledků vzdělávání

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury (ČJL) musí v rámci společné části maturitní zkoušky absolvovat povinně všichni maturanti. Zkouška z českého jazyka a literatury je koncipována jako zkouška **komplexní**, což znamená, že se skládá ze tří dílčích zkoušek: **didaktického testu**, **písemné práce** a **ústní zkoušky**, přičemž každá z těchto zkoušek má pro celkové hodnocení stejnou váhu (poměr 1 : 1 : 1). Pro úspěšné absolvování komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury je zapotřebí **úspěšně absolvovat všechny dílčí zkoušky**.

ZÁKLADNÍ INFORMACE KE ZKOUŠCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Stejně jako v loňském roce si můžete i letos u písemné práce z ČJL vybírat z nabídky 6 témat. Novinkou pro rok 2019 je, že záznamový arch pro zápis práce dostanete od zadavatele ihned na začátku zkoušky a můžete tak rovnou začít psát čistopis práce. To ale neznamená, že byste si nemohli nejprve napsat osnovu či koncept – v testovém sešitě se zadáním zkoušky je dostatek volného místa pro poznámky.

Další podstatnou změnou v rámci jarního zkušební období 2019 je prodloužení času pro konání didaktického testu z ČJL na 75 minut.

Termín konání zkoušky formou **písemné práce** je stanoven na **10. duben 2019** a termín konání **didaktického testu z ČJL** je v rámci jednotného zkušební schématu pro jarní zkušební období 2019 stanoven na **3. květen 2019**. Datum konání **ústní zkoušky** určuje ředitel školy, přičemž ústní zkouška se musí konat v termínu mezi **16. květnem a 10. červnem 2019**.

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek (PUP) mohou mít prodloužen čas na vykonání těchto dílčích zkoušek, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení. Toto doporučení bylo potřeba odevzdat řediteli školy spolu s přihláškou k maturitní zkoušce do 3. prosince 2018. Žákům, kteří se

Jednotné zkušební schéma písemných zkoušek společné části maturitní zkoušky pro jarní zkušební období 2019 naleznete na webových stránkách www.novamaturita.cz v sekci Maturitní kalendář [zde](#).

vzdělávali v předcházejících 8 letech alespoň 4 roky ve škole mimo území České republiky, může být na základě jejich žádosti uvedené v přihlášce k maturitní zkoušce navýšen čas pro konání zkoušky, a to u didaktického testu o 30 minut a u písemné práce o 45 minut.

>>>

KOMPLEXNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY – přehled

díličí zkouška	vymezený čas	forma zadání	povolené pomůcky
písemná práce	110 minut	výběr z 6 zadání	Pravidla českého pravopisu, modře nebo černě písíci propisovací tužka
didaktický test	75 minut	test	modře nebo černě písíci propisovací tužka
ústní zkouška	20 minut na přípravu + 15 minut na zkoušku	vylosovaný pracovní list	psací potřeby

PÍSEMNÁ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Písemná práce z českého jazyka a literatury ověřuje dovednosti spojené s **produkcí textu**. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání stanoví pro zkušební období 6 tematicky různorodých zadání, z nichž si vybíráte jedno. Součástí zadání mohou být výchozí texty různého charakteru (např. písemný text, graf, tabulka, obrázek, schéma). V testovém sešitě máte k dispozici jednu prázdnou stránku – je možné ji využít například k napsání osnovy, konceptu nebo poznámek. Na titulní straně záznamového archu zaškrtnete číslo a zapíšete název vybraného zadání písemné práce, další stránky jsou určeny pro samotný finální text písemné práce. Čas na vypracování písemné práce je 110 minut. Jak již bylo uvedeno, výjimku v tomto směru mohou mít žáci s priznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky nebo žáci, kteří se vzdělávali v předcházejících 8 letech alespoň 4 roky ve škole mimo území České republiky.

Během zkoušky je možné používat Pravidla českého pravopisu. Žáci, kteří se vzdělávali v předcházejících 8 letech alespoň 4 roky ve škole mimo území České republiky, mohou navíc využít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny, žáci s priznaným uzpůsobením podmínek pro konání zkoušky mohou používat kompenzační pomůcky uvedené v doporučení školského poradenského zařízení. Písemné práce vyhodnocují centrálně jmenovaní certifikovaní hodnotitelé písemných prací.

Měli byste pamatovat na to, že pro hodnocení písemných prací platí **vnitřní podmínka hodnocení**, tj. že písemná práce, která nesplňuje požadavky na 1. kritérium (reaguje na jiné téma nebo nevykazuje charakteristické rysy zadaného slohového útvaru / nerespektuje zadanou komunikační situaci), je celkově hodnocena 0 body a v dalších kritériích se již nehodnotí. Také písemná práce, která nesplňuje požadavky na stanovený počet slov, je celkově hodnocena 0 body.

Minimální rozsah písemné práce z českého jazyka a literatury je **250 slov** (orientačně 25 až 30 řádků v závislosti na velikosti písma), **horní hranice není stanovena**. Pokud napíšete práci kratší než 200 slov, je ohodnocena 0 body.

Počítání slov písemné práce

Jako jedno slovo se počítají:

- » předložky jednoslovné (s = 1 slovo; za účelem = 2 slova),
- » spojky,
- » zájmena,
- » citoslovce (ach ouvej = 2 slova),
- » zkratky a zkratková slova (JAMU = 1 slovo),
- » víceslovná vlastní jména a názvy (Petr Novák = 1 slovo; Žďár nad Sázavou = 1 slovo),
- » číslovky (5 lidí = 2 slova; pět lidí = 2 slova; sedm set dvacet korun = 2 slova),
- » rozepsané datum (10. října 2013 = 1 slovo; V Praze 25. května 2013 = 3 slova),
- » adresy (pepa@seznam.cz = 1 slovo, Máchova 20 = 1 slovo, 170 00 Praha 7 – Holešovice = 1 slovo),
- » složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova).

UPOZORNĚNÍ: Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce a nebude hodnocen.

Rady a doporučení pro úspěšné vypracování písemné práce z českého jazyka a literatury

- » **Pečlivě přistupujte k výběru zadání.** Promyslete si, které z zadání je vám blízké jak tématem písemné práce (o čem máte psát), tak i zpracováním (jakým způsobem máte psát a jaké jazykové prostředky máte volit).
- » **Naplánujte si předem budoucí podobu písemné práce.** Do testového sešitu si

můžete psát poznámky, osnovu, koncept nebo si jinak rozvrhnout práci a uspořádat myšlenky. Osnova není součástí hodnocení, není tedy nutné ji opisovat do záznamového archu. Tvorba osnovy je však důležitá v přípravné fázi psaní textu, je proto vhodné načrtnout si orientační body budoucího textu a při samotném psaní se tohoto plánu držet.

» **Držte se zvoleného zadání.** Odchýlení od zadání, nebo dokonce jeho nesplnění má vliv na konečné hodnocení písemné práce.

» **Rozvrhněte si dobře čas na vypracování písemné práce,** nechte si **dostatek času na její finální kontrolu.** Během 110 minut musíte stihnout zapsat celou finální verzi textu do záznamového archu. Před odevzdáním písemné práce je vhodné si text ještě jednou přečíst, případně zkontrolovat problematické pravopisné jevy v Pravidlech českého pravopisu.

» **Pečlivě volte jazykové prostředky, respektujte adresáta textu** i požadavky na daný slohový útvar nebo funkční styl. Např. povinnou součástí textů publicistického stylu je titulek, který můžete sami vymyslet nebo opsat ze zadání. Absence titulku v publicistice bude při hodnocení penalizována.

» **Neopakujte stále stejné formulace,** měli byste prokázat dostatečnou šíři slovní zásoby. Text by měl být přehledně a logicky uspořádan, aby bylo možné se v něm snadno orientovat.

» **Pište čitelně.** To, co hodnotitel nepřečte, nebude moci ohodnotit.

» **Pozor, opasí výchozího textu nebo jeho částí se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce!**

» **Můžete používat psací nebo tiskací písmo, ale musíte rozlišovat velká a malá písmena.**

» **Důležité je i rozvržení textu, proto v písemné práci odděluje části textu pomocí odstavců.**

Jak pracovat s výchozím textem

V některých zadáních se můžete setkat s výchozími texty, které mohou mít různou funkci. Funkce výchozích textů je vždy uvedena ve zpracování. Pokud má výchozí text funkci inspirativní, můžete ho do své práce funkčně začlenit, můžete také ale pracovat pouze s jeho částí nebo ho ve svém textu vůbec nemusíte použít. Některé zadání však může být koncipováno tak, abyste museli s výchozím textem pracovat, například u vypracování lze požadovat, abyste navázali na situaci ve výchozím textu. V tomto případě není nutné výchozí text doslova opisovat,

>>>

návaznost však musí být zcela zřejmá, neboť jinak by byla narušena koherence textu a adresát by textu nemusel rozumět.

V této zkoušce je možné získat maximálně 30 bodů, hranice úspěšnosti je 12 bodů.

DIDAKTICKÝ TEST Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Didaktický test z českého jazyka a literatury ověřuje osvojení **základních jazykových a literárních vědomostí a dovedností** a je složen z 32 úloh. Zastoupeny jsou jednak různé typy **uzavřených úloh s právě jednou správnou odpovědí** (úlohy s výběrem ze 4 alternativ, s dvoučlennou volbou, přiřazovací a uspořádací), jednak **otevřené úlohy se stručnou odpovědí** (odpovědi jsou nejčastěji slovo/slova, slovní spojení). U každé úlohy je vždy uveden maximální možný počet bodů, který lze získat za správné řešení dané úlohy.

Maximální možný počet bodů za celý test je 50, hranice úspěšnosti je 22 bodů.

Na řešení testu je vymezen čas **75 minut**. Do testového sešitu si můžete např. psát po-

Víte, že součástí katalogu požadavků pro zkoušku z českého jazyka a literatury je také seznam literárních žánrů, autorů a děl, která se mohou objevit v úlohách didaktického testu z českého jazyka a literatury?

SEZNAM
LITERÁRNÍCH
ŽÁNŘŮ, AUTORŮ
A DĚL

známky, můžete podtrhávat pasáže ve výchozích textech, samotné řešení úlohy je však **nutné zapsat do záznamového archu**, který je pak vyhodnocován. Způsob zápisu odpovědí do záznamového archu je uveden na titulní straně testového sešitu. V průběhu testování není dovoleno používat žádné pomůcky kromě psacích potřeb. Výjimkou jsou žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky. Ti mohou využívat kompenzační pomůcky v souladu s platným doporučením školského poradenského zařízení. Žáci, kteří se vzdělávali v předcházejících 8 letech alespoň 4 roky ve škole mimo území České republiky, mohou navíc využít překladový slovník.

Rady a doporučení pro úspěšné složení didaktického testu z českého jazyka a literatury

- » **Pečlivě prostudujte katalog požadavků.** V didaktickém testu se může vyskytnout úloha, jejíž řešení se opírá o znalost termínu uvedeného v katalogu požadavků. V tomto případě nemusí být v testu k dispozici definice daného termínu. Např. pokud bude v rámci testu vyžadována identifikace anafory, tato figura nemusí být definována, protože je zahrnuta do výčtu tropů a figur v katalogu požadavků (viz bod 1.9); pokud ale bude vyžadována identifikace epianastrofy, při řešení úlohy bude definice této figury k dispozici.
- » **Čtěte pečlivě zadání úloh.** Dejte si pozor zejména na zadání úloh, v nichž se **pracuje se zápořem** (např. není, neobsahuje).
- » Při řešení úloh, které se vztahují k výchozímu textu, **pracujte pouze s informacemi, které jsou v daném výchozím textu obsaženy.** Žádná úloha (s výjim-

kou úloh ověřujících interdisciplinární souvislosti) nevyžaduje znalost faktů, které jdou za konkrétní text.

- » Při řešení otevřených úloh **uvádějte pouze požadované informace.** Psaním nadbytečných údajů riskujete ztrátu bodů. Pokud totiž uvedete správnou odpověď a současně další údaje, které jsou chybné, je odpověď celkově vyhodnocena jako nesprávná.
- » U otevřených úloh se **za chybu považuje nesprávná (tj. i nadbytečná nebo chybějící) dílčí odpověď, přičemž počet chyb se promítá do hodnocení úlohy.** Pokud tedy máte např. napsat správně všechna slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou, nebo vypsát z výchozího textu všechna zájmena, **není vhodné tipovat odpovědi!** Zapište pouze ta slova, u kterých jste si jistí, že jsou správnou odpovědí. Pokud např. máte napsat 4 slova, 2 slova napíšete správně a 2 slova napíšete chybně, za úlohu dostanete 0 bodů.
- » **V zastoupení jednotlivých odpovědí nehledejte žádný systém.** Např. u úloh s výběrem ze 4 alternativ (vybíráte z nabídky odpovědí A–D) se může čtyřikrát za sebou vyskytovat správná odpověď A, u svazku čtyř úloh s dvoučlennou volbou (ANO/NE) se mohou objevit odpovědi v poměru 2 : 2, 1 : 3 nebo 0 : 4.
- » **Hodnotí se pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu. Řiďte se tedy pravidly** pro správný zápis odpovědí, která jsou uvedena **na první straně testového sešitu.** Dbejte na to, aby odpovědi na otevřené úlohy byly čitelné a nepřesahovaly pole určená k zápisu těchto odpovědí.
- » **Rozvrhněte si správně čas, nechte si dostatek času na finální kontrolu** a zápis odpovědí do záznamového archu.

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Předmětem ústní zkoušky jsou praktické **kommunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu.**

Ze školního seznamu literárních děl si na základě kritérií stanovených v katalogu požadavků musí každý maturant do konce března

Důležitým zdrojem informací je [katalog požadavků z českého jazyka a literatury](#), kde jsou mimo jiné příklady testových úloh. Naleznete ho na webových stránkách www.novamaturita.cz.

2019 vybrat **20 literárních děl**, která jsou zároveň seznamem jeho maturitních zadání. Zkouška začíná poté, kdy si žák vylosuje číslo zadání a obdrží příslušný pracovní list, který obsahuje výňatek z uměleckého textu, výňatek z neuměleckého textu a strukturu zkoušky. Obecnou strukturu zkoušky mohou mít všichni žáci také k dispozici na portálu. **Na přípravu ke zkoušce je vymezeno 20 minut, samotná zkouška trvá nejdéle 15 minut.** U ústní zkoušky z českého jazyka a literatury nejsou kromě psacích potřeb povoleny **žádné pomůcky**, tedy ani čtenářský deník. Datum a čas konání ústní zkoušky stanovuje ředitel školy.

Rady a doporučení pro úspěšné složení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury

- » Doporučujeme, abyste si odpovědi na jednotlivé body ve struktuře zkoušky během přípravy na zkoušku přehledně poznamenali. Lepší je **psát si přípravu** spíše **heslovitě** nebo pomocí **krátkých vět**.
- » Podstatou ústní zkoušky je analýza textů, převážná část zkoušky se odehrává **nad textem**. Vhodné je tedy označit si pasáže ve výňatku, jimiž budete svá tvrzení dokládat.
- » Dbejte na kvalitu ústního projevu, která je samostatným kritériem hodnocení. **Mluvit** spisovně, souvisle a srozumitel-

ně, **vyjadřovat** se v dobře strukturovaných a přehledných větách je tedy důležité.

HODNOCENÍ SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Didaktický test je vyhodnocován centrálně elektronickou formou. Písemná práce je hodnocena centrálně jmenovanými certifikovanými hodnotiteli písemné práce. Ústní zkoušku hodnotí vždy dva hodnotitelé jmenovaní ředitelem školy, kteří jsou držitelé platných osvědčení k hodnocení ústní zkoušky společné části maturitní zkoušky.

Celkový bodový zisk z komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury se vypočítá jako vážený průměr procentních bodů získaných ve všech třech dílčích zkouškách, přičemž váhy jednotlivých zkoušek (didaktický test : písemná práce : ústní zkouška) jsou 1 : 1 : 1. Podrobnější informace ke kritériím naleznete na www.novamaturita.cz v záložce [Kritéria hodnocení](#).

ZDROJE INFORMACÍ

Základním dokumentem pro přípravu k maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury je platný [katalog požadavků](#). Dalším praktickým zdrojem informací jsou oficiální webové stránky www.novamaturita.cz, kde zájemci naleznou veškeré informace týkající se matu-

ritní zkoušky a mají zde také například k dispozici didaktické testy nebo zadání písemných prací z minulého školního roku.

Získat důležité informace týkající se maturitní zkoušky lze také prostřednictvím oficiálního facebookového profilu [Udělán maturitu](#), zároveň zde může probíhat diskuze, vzájemné předávání zkušeností nebo se zde žáci mohou dozvědět zajímavosti ze světa vzdělávání. V případě dotazů týkajících se obecných pravidel organizace maturitní zkoušky je pak v pracovní dny k dispozici **informační linka HelpDesku CZVV 224 507 507**, případně lze poslat dotaz e-mailem na info@cermat.cz. Konkrétní dotazy žáků týkající se přihlášení ke zkouškám, výsledků zkoušek nebo doporučení školských poradenských zařízení je nutné i s ohledem na citlivost některých informací řešit primárně s ředitelem školy.

Informace pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek maturitní zkoušky

Na www.novamaturita.cz je samostatná sekce věnovaná uzpůsobení podmínek pro vykonání zkoušky. Jsou zde i ukázky upravené zkušební dokumentace pro žáky zařazené do skupin 2 a 3. Doporučujeme se s podobou zkoušky i jejími pravidly předem seznámit.

UĎELÁM
MATURITU NA
FACEBOOKU

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ!

Informace ze zdrojů mimo oficiální portály www.novamaturita.cz, www.cermat.cz a facebookový profil [Udělán maturitu](#) mohou být **nepřesné a zavádějící**. Pro ověření informací nás neváhejte kontaktovat prostřednictvím **sociální sítě, informačního e-mailu info@cermat.cz** nebo na **HelpDesku CZVV 224 507 507**.

Pozor, v klíčích řešení úloh didaktického testu z ČJL uveřejněných na jiných stránkách než www.novamaturita.cz byly v minulých letech závažné chyby! Oficiální klíče řešení budou k dispozici až po jednání Nezávislé odborné komise MŠMT, která bude zasedat až 13. května 2019!

MATURITNÍ 50
ZPRAVODAJ 2019

Zpracovalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ISSN 1803-9928

